

**Michal Opatrný, Jaroslav Kozák, Jiří Laňka,  
Roman Míčka: Východiska a perspektivy duchovní  
služby u policie.** České Budějovice: Jihočeská univerzita  
v Českých Budějovicích, Teologická fakulta, 2012, 187 s.,  
ISBN 978-80-7394-391-2

*Duchovenská služba v rámci armády České republiky, či vězeňský kaplan jsou jistě známé fenomény, ale zamýšlet se nad možností duchovenské služby, jež by fungovala v systému policejních složek v naší zemi, je jistě originálním a zajímavým počinem na poli české pastorální teologie. Tohoto nelehkého úkolu se nechal pouze jeden autor, který by byl možná v zajetí svého oboru, ale jde o dílo několika odborníků z praxe policejní služby a teologů z řad akademické obce.*

Celá kniha je dělena do pěti oddílů, od A do E, které tvoří samostatné celky. Každá část je tématicky uzavřena, ale přesto neruší zamýšlený cíl, a to představit čtenáři službu Policie v kontextu, který nemusí být běžnému laikovi zcela zřejmý, a současně poukázat na pastorální a teologický kontext dané problematiky.

V oddílu A se Jaroslav Kozák (vedoucí jednoho z okresních oddělení obecné kriminality Policie ČR) věnuje tématu vymezení policejní služby, která není běžným zaměstnáním již proto, že policisté nejsou přijímáni do pracovního, ale služebního poměru, z čehož dále plynou další povinnosti. Policista tak i mimo službu svým chováním reprezentuje policejní sbor (což trochu nahrává analogii pastorační službě kněze, který také není knězem jen osm hodin denně). S tím je spojen větší nárok na osobnost pracovníka policie, který i díky své uniformě je *více na očích*. Druhou a poslední kapitolou tohoto oddílu je teologická stať od Romana Míčky, která se zabývá křesťanským rozměrem prosazování spravedlnosti a legitimacy užití síly. Míčka zde velmi poutavým způsobem uchopuje dané téma a čtenář se v dějinném průhledu seznámí s křesťanským pojetím legitimacy násilí. Autor se také nevyhne svému oblíbenému tématu spravedlivé války, které nahlíží z celosvětového pohledu. Nezůstane však pouze u konstatování, ale v závěrečné části zmíní i impulsy k současné debatě. Vnímá službu policie v analogii k roli vojáka a vnímá policistu jako služebníka spravedlnosti, tedy z pohledu křesťanské morálky velmi žádoucí (s. 29).

Oddíl B shrnuje důvody pro pomáhající práci v policejní činnosti. Autor prvního příspěvku (Jaroslav Kozák) si vybral úhel psychologický. Z praxe, kterou nelze autorovi upřít, popisuje problémy spojené s výkonem policejní služby. Nikoho asi nepřekvapí, že policejní služba je permanentně spojena s pojmy, jako jsou stres, trauma, krize, syndrom vyhoření. Kozák tyto pojmy však detailně analyzuje a tím si čtenář může lépe dotvořit obecnou představu těchto psychických pochodů, které doprovázejí povolání policisty. Teď bychom si mohli vzdychnout, že role ochránců zákona prostě taková je a adepti na takové zaměstnání (či povolání) musí se všemi těžkostmi počítat. Ale není také každá krize (těžkost) výzvou ke změně, k nové šanci? Michal Opatrný mapuje z pohledu pastorálního teologa otázku krizové situace, jež je také současně výzvou pro křesťanskou službu. Křesťanská pomoc druhým by však neměla mít v úmyslu obracet lidi na víru, ale poukazovat na to, co Bůh činí pro všechny lidi bez rozdílu. Opatrný se nevyhýbá i rizikům a pokušením v rámci křesťanské pomoci.

Další oddíl (C) se věnuje inspiraci pro duchovní službu u policie. Autoři této části Jiří Laňka i Jaroslav Kozák (oba z praxe) zpracovali témata, která mohou posloužit dalšímu uvažování nad předkládaným tématem této publikace. *Vznik a vývoj Duchovní služby v Armádě ČR* (Laňka) a *Posttraumatická intervenční péče v policii* (Kozák). Tato kapitola seznamuje čtenáře velmi čtivým a shrnujícím způsobem s informacemi, které umožní autorům *narýsovat základní kontury duchovní služby u policie*.

Tím se dostáváme k oddílu (D), který se zabývá východisky pro koncepci duchovní služby Policie ČR. Jiří Laňka se snaží zmapovat konkrétní prvky duchovní služby v Armádě ČR, které by šly využít pro koncepci duchovní služby u policie. Nepomíjí ani rozdíly a specifika obou povolání. Krom prvků vojenské duchovní služby autor vyzdvihl úkoly jako *službu přítomností* (být s lidmi, být přítomen při jejich aktivitách), *službu diskrétních rozhovorů*, *službu skryté modlitby* (modlit se s těmi, co se umí modlit a modlit se za ty, co je to nikdo neučil), nebo *službu liturgických úkonů*: v rámci ekumenických bohoslužeb. Na to navazuje Michal Opatrný s tématem pracovních metod duchovní služby. Troj-krok *vidět-posoudit-jednat*, jenž se používá v pastorální teologii od doby Josefa Cardijna (1882–1967), umožňuje pastorální vědě reálně a koncepčně reagovat na konkrétní historicko-kulturní situaci. *Tato metoda tak může posloužit tomu, kdo bude určen k duchovní službě u policie, aby dokázal najít a popsat úkoly a oblasti, kterým se bude věnovat* (s. 111). V této části také autor zmiňuje fenomén *pastorální moci*, pomocí níž lze manipulovat s objekty duchovní služby. Nabízí však také možné řešení – pastorační pracovníci nebudou spoléhat na moc, jež vyplývá z jejich úřadu (pověření ke službě, důstojnická hodnost apod.), nýbrž budou subjekty, jejichž slova a činy si vzájemně neodporují. Pastorační pracovník nebude pastýřem nad stádem, ale především zprostředkovatelem, průvodcem ve smutku či poradcem v konfliktech (s. 126). Na teoretická východiska navazuje Jaroslav Kozák kapitolou o charakteru pastorační práce duchovní služby u policie a hlouběji rozebírá již naznačené metody (služba přítomností, služba liturgických úkonů, skrytá modlitba), v posledním odstavci doplňuje o vzdělávací semináře. Základem pro následující příspěvek autorského dua (Laňka-Míčka) je právě posledně jmenovaná metoda, a tou je etické vzdělávání jako součást služby u policie. Etika, jakožto filozofická disciplína, je součástí jakékoliv profese a v kontextu tohoto tématu se bez ní nelze obejít. Oba zmínění autoři nejsou pouhými teoretiky (Laňka je zaměstnancem Policie ČR stále, Míčka jako policista jednoho z obvodních oddělení v Českých Budějovicích šest let pracoval), což se odráží v jejich konkrétních návrzích aktivit souvisejících s etickým vzděláváním, které v kontextu křesťanské morálky obsahuje duchovní témata.

Poslední oddíl (E) nabízí kontury, které by měla duchovní služba u policie mít. Referuje také o zahraniční praxi duchovenské služby u policie (Laňka). Jako příklad je zajímavé zmínit praxi Slovenské policie, kde fungují dvě složky v podstatě nezávislé, které jsou však společné pro armádu, policii, vězeňskou a justiční stráž. Nechybí i jasná představa vzniku duchovní služby. Vycházela by z potenciálu křesťanských laiků (Kozák), kteří již u policie pracují a jsou sdruženi v Křesťanské policejní asociaci. Z těchto dobrovolníků by vznikla síť dobrovolných kaplanů, oficiálně ustanovených na základě konkrétní smlouvy pro duchovní službu v policii (s.164, Laňka). Autoři také podrobně zmiňují právní a smluvní východiska, která by byla nezbytným základem tvorby duchovní služby u Policie ČR.

Předkládaná publikace je *první vlaštovkou* na poli české pastorální teologie v tomto směru. Nechybí jí vědecká erudice autorů, ale současně nepřekypuje pouhou teorií. Autoři jsou muži praxe a z celého textu na čtenáře dýchne srozumitelnost i konkrétnost, které by měly vést k dalším úvahám o duchovní službě u policie.